

UCHWAŁA NR 11/2023
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 16 stycznia 2023 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej KORWiN: Konfederacja Odnowy
Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja o źródłach pozyskania środków finansowych
w 2021 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 372 oraz z 2021 r. poz. 2054)

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2021 r., **z powodu** naruszenia art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja (EwP 399) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2021 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z 18 lutego 2003 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 269). Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą do badania sprawozdania w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy Partii.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie przedłożonych dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Partii stwierdziła, co następuje.

W okresie sprawozdawczym Partia KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja posiadała rachunek główny o nr 92 2490 0005 0000 4530 8604 6544, czterdzieści jeden rachunków otwartych na potrzeby struktur regionalnych Partii, rachunek właściwy w poprzednich latach dla gromadzenia środków z subwencji z budżetu państwa wypłacanej Partii przez Ministra Finansów, rachunek Funduszu Wyborczego, rachunek przeznaczony dla gromadzenia środków Funduszu Eksperckiego, rachunek dla gromadzenia składek Partii, rachunek pomocniczy oraz rachunek VAT. Wszystkie te rachunki prowadzone były w Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie. W części I sprawozdania (Środki pieniężne wpłacone na rachunki bankowe partii) Partia podała nazwę i adres banku prowadzącego jej rachunki oraz wskazała, że „szczegółowy wykaz rachunków bankowych partii oraz wpłaconych na nie środków w załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania”). Jednak ani w sprawozdaniu, ani w we wskazanym przez Partię załączniku nr 1 do tego sprawozdania, nie został wymieniony wskazany wyżej numer podstawowego, bieżącego rachunku bankowego Partii.

Ponadto w przywołanym załączniku nr 1 do sprawozdania Partii błędnie wykazane zostały numery wymienionych w nim rachunków bankowych.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych (z wyłączeniem Funduszu Wyborczego) partia polityczna KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja wykazała, że w okresie sprawozdawczym uzyskała przychody w łącznej kwocie 206 214,31 zł, w tym na rachunkach bankowych wymienionych w sprawozdaniu zgromadziła środki w wysokości 205 695,36 zł, na które – według Partii – złożyły się:

- środki pochodzące z wpłat od osób fizycznych w łącznej wysokości 182 621,97 zł, w tym: składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku od jednej osoby fizycznej wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników (158 641,34 zł) oraz darowizny pieniężne (23 980,63 zł);

- środki pochodzące z działalności własnej, o której mowa w art. 27 ustawy z 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, tytułem wynajmu biur należących do Partii w łącznej kwocie 23 073,39 zł;
- kwota otrzymanej subwencji 1 042 926,06 zł.

Ponadto Partia, w części IV sprawozdania (Pozostałe źródła niewymienione w cz. I, II i III) wykazała, że pozyskała środki w kwocie 518,95zł.

Z analizy dokumentów załączonych do sprawozdania KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja oraz wyjaśnień przedstawionych przez tę Partię na pytania kierowane do niej przez Państwową Komisję Wyborczą wynika, że wśród składek członkowskich Partia niewłaściwie ujęła środki wpłacone na jej rzecz, a następnie zwrócone darczyńcom w ustawowym terminie w łącznej kwocie 940,00 zł. Oznacza to, że Partia w okresie sprawozdawczym przyjęła od osób fizycznych środki finansowe w łącznej kwocie 181 681,97 zł, w tym ze składek członkowskich środki w kwocie łącznej 157 701,34 zł. Jednocześnie Partia wyjaśniła, że przyjęła od jednego z jej członków składki w kwocie przekraczającej w jednym roku od jednej osoby fizycznej wysokość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników (3090,00 zł), zaś pozostała kwota 154 611,34 zł pochodziła ze składek nieprzekraczających w jednym roku od jednej osoby fizycznej wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników. Kwoty te powinny zostać wykazane w odpowiednich dla nich pozycjach sprawozdania.

Poza tym Partia niewłaściwie ujęła w części IV sprawozdania środki w kwocie 518,95 zł. Środki te pochodziły ze zwróconej Partii nadpłaty z tytułu rozliczenia z jednym z jej usługodawców. Nie stanowiły więc przychodu Partii w okresie sprawozdawczym, a były jedynie zwrotem środków pozyskanych wcześniej przez Partię na jej rachunek bankowy i wpłaconych przez nią jako kaucja. Kwota ta nie powinna zatem zostać wliczona do przychodów Partii w okresie sprawozdawczym i ujęta w sprawozdaniu.

Partia nieprawidłowo ujęła także w części I pkt 5 (pochodzące z działalności własnej, o której mowa w art. 27 ustawy z dnia 21 czerwca 1997 r o partiach politycznych) środki w kwocie 23 073,39 zł. W tej części sprawozdania wykazane powinno zostać bowiem „0,00”. Natomiast część z tych środków w kwocie 21 443,90 zł wykazana powinna zostać w części IV sprawozdania (Pozostałe źródła – niewymienione

w cz. I, II, III). Pozostała kwota 1629,49 zł, stanowiąca zwrot kaucji, nie powinna zostać zaliczona do przychodów Partii i ujęta w jej sprawozdaniu.

Partia KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja omyłkowo wykazała także w części I pkt 8 sprawozdania, iż w okresie sprawozdawczym pozyskała środki w kwocie 1 042 926,06 zł z subwencji z budżetu państwa podczas, gdy w 2021 r. nie otrzymała ona już żadnych środków z subwencji budżetowej. Co więcej, Partia sama środków tych nie wliczyła do jej łącznych przychodów w okresie sprawozdawczym, jak i do środków gromadzonych w tym czasie na jej rachunkach bankowych. Również w tej pozycji sprawozdania Partii wykazane powinno zostać „0,00”.

Z powyższego wynika, że rzeczywista łączna kwota przychodów/wpływów Partii w 2021 r. wyniosła 203 125,87 zł i w takiej kwocie Partia pozyskała je na swoje rachunki bankowe w okresie sprawozdawczym.

Niewykazanie przez Partię prawidłowych kwot w odpowiednich pozycjach sprawozdania oznacza, że sprawozdanie to złożyła ona niezgodnie ze stanem faktycznym. Stanowi to naruszenie ustawowego obowiązku sprawozdawczego, określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 przywołanej ustawy uchybienia te nie stanowią przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

Jednak analiza sprawozdania finansowego Partii, dokumentów do niego załączonych oraz złożonych przez Partię wyjaśnień wskazała także, iż w badanym okresie sprawozdawczym Partia przyjęła, i nie zwróciła darczyńcy, środki w łącznej wysokości 140,00 zł pochodzące od podmiotu nieuprawnionego, tj. od osoby fizycznej zamieszkałej zagranicą, co do której niemożliwe było stwierdzenie, iż ma ona stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek prawny wykazania, poprzez przedstawienie kompletnej, rzetelnej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów dotyczących poszczególnych wpłat, że wszystkie środki finansowe pozyskane zostały przez partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, spoczywa na partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Obowiązku tego Partia KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja nie wypełniła.

Partia naruszyła zatem regulację art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, zgodnie z którym partii politycznej mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z powyższym, sprawozdanie Partii nie mogło zostać przyjęte i należało je odrzucić. Dysponowanie przez partię polityczną środkami pieniężnymi pochodzącymi ze źródeł niedozwolonych stanowi bowiem naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa.

Przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą stanowisko potwierdził już w 2004 r. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 17 września, III SW 38/04 (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z 22 września 2006 r., III SW 23/06, postanowienie z 14 października 2008 r., III SW 10/08 i postanowienia z 23 kwietnia 2002 r., III SW 3/02, III SW 4/02, III SW 5/02).

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych, stanowiący podstawę odrzucenia sprawozdania Partii, ma charakter kategoryczny i nie pozostawia żadnego marginesu ocen, np. uwzględniania wielkości kwoty środków przyjętych z niedozwolonych źródeł, proporcji tej kwoty do ogólnej kwoty przychodów partii politycznej, a także tego, czy naruszenie wskazanych przepisów nastąpiło w sposób umyślny, czy też z powodu niezajomości przepisów ustawy o partiach politycznych, czy też z uwagi na nieskuteczne procedury wewnętrznej kontroli przyjęte przez partię.

Jedną z istotnych gwarancji mających zapewnić skuteczną realizację zasady jawności źródeł finansowania partii politycznych (art. 23a ustawy o partiach politycznych), jest wprowadzony artykułem 24 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w sposób jednoznaczny i enumeratywny zarazem, wykaz dopuszczonych przez ustawodawcę źródeł finansowania partii politycznych, który doprecyzowany jest w art. 25 ust. 1 tej ustawy (postanowienie z 3 października 2002 r., III SW 21/02). Przyjęcie przez partię polityczną korzyści majątkowych z nieznanego, niedozwolonego źródła stanowi naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla przy tym, że odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgową, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu

Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Z konstytucyjnej zasady jawności finansowania partii politycznych, która znajduje swoje częściowe powtórzenie w art. 23a ustawy o partiach politycznych, wynika zatem zakaz utajniania finansów partyjnych oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o działalności partii [zob. Mirosław Granat (red.), Ustawa o partiach politycznych. Komentarz, Warszawa 2000].

Ponadto, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego należy podkreślić, że partie polityczne, stanowią jeden z najważniejszych elementów demokratycznego państwa prawnego. Są podstawową instytucją publicznego życia politycznego (M. Granat, Głosa do postanowienia składu 7 sędziów SN z dnia 1 października 2003, III SW 152/03, Przegląd Sejmowy Nr 5/2004). Ze względu na ich szczególny charakter, zarówno na etapie walki o władzę, jak i – tym bardziej – w okresie jej sprawowania, nie mogą one być postrzegane jako zwykłe osoby prawne. Właśnie z tego względu regulacje prawne przyjęły wyraźnie restrykcyjną formułę regulacji w zakresie finansów i finansowania partii politycznych. W punkcie wyjścia jest reglamentacyjne ustalenie określonych uprawnień, form działalności czy finansowania partii, a nie jej liberalna swoboda jako uczestnika obrotu cywilnoprawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2004 r., III SW 38/04).

Zgodnie z art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, korzyści majątkowe przyjęte przez Partię KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja z naruszeniem art. 25 ustawy o partiach politycznych, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść ta została przez Partię zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Partia polityczna KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja, w terminie 60 dni od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą uchwały w sprawie jej sprawozdania finansowego za 2020 r., może dobrowolnie dokonać wpłaty korzyści majątkowej uzyskanej w sposób sprzeczny z prawem (140,00 zł) na konto urzędu skarbowego, właściwego dla jej siedziby. Dowód przekazania środków na rzecz Skarbu Państwa partia polityczna przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku odmowy dobrowolnego wydania korzyści majątkowej (140,00 zł) na rzecz Skarbu Państwa, we wskazanym wyżej terminie, wszczęte zostanie postępowanie, o którym jest mowa w art. 39a ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

Pozostałe wpłaty dokonane na rachunek bankowy Partii przez osoby fizyczne pochodziły, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, od obywateli polskich, mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Wpłaty te mieściły się w dopuszczalnym limicie wpłat od jednej osoby, określonym w art. 25 ust. 4 tej ustawy, a ich forma była zgodna z określoną w art. 25 ust. 5 tego aktu prawnego.

W okresie sprawozdawczym partia polityczna KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja posiadała wyodrębniony rachunek Funduszu Wyborczego o nr 76 2490 0005 0000 4600 3770 9845 prowadzony w Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie. Saldo tego rachunku na dzień 1 stycznia 2021 r. wynosiło 996,96 zł.

W okresie sprawozdawczym na rachunku tego Funduszu nie odnotowano wpływów oraz wydatków, co potwierdził również biegły rewident w swoim sprawozdaniu z badania Funduszu Wyborczego Partii. Na dzień 31 grudnia 2021 r. stan tego rachunku wynosił zatem również 996,96 zł.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie złożonego sprawozdania, dokumentów do niego załączonych, sprawozdania biegłego rewidenta oraz udzielonych przez Partię wyjaśnień, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej KORWiN: Konfederacja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak